

1 december 2020

Under den gångna månaden har två av trons nutida förebilder fått bryta upp från jordelivet. Den svenskkyrkliga prästen Bengt Pleijel och franciskanbrodern och katolske prästen, pater Henrik Roelvink.

De har på olika vis och från olika platser varit viktiga vägledare för flera av oss i Ekumeniska Kommuniteten. Bengt Pleijel tillhörde Pilgrims referensgrupp sedan starten 1994. Många är de som lärt känna honom genom de 25 åren av föreståndarskap på Åh stiftsgård belägen på den svenska västkusten. Mot slutet av det här brevet läser vi om broder Henrik i ett minnesord signerat Peter Halldorf.

Via ett inlägg från den 2 november publicerat på ekibs.se kan du läsa en intervju som Peter gjorde med Bengt Pleijel i Pilgrim 3 2017. Samtalet ägde rum med anledning av Bengts 90-årsdag. I artikeln delar två av kommunitetens medlemmar, Martin Lokrantz och Magnus Pålman, med sig av intrycken som mötet med Bengt Pleijel gjort för dem.

Själv har jag enbart mött Bengt helt kort i samband med Pilgrimsmöten på Nya Slottet och i Vårdnäs. Desto mer har jag umgåtts med hans predikningar i den så kallade *Sångpostillan* på bibelskolan.com. Det är snarare regel än undantag att jag i mina predikoförberedelser vänder mig till Bengts rika och underfundiga utläggningar av kyrkoårets samtliga söndagar i alla tre årgångar.

Som en homage till Bengts sångpostilla vill jag ta er med till några versar i ett par av adventstidens sånger. Jag tror att det lämpar sig särskilt väl att umgås med psalmverser som en andlig övning i pandemins adventsfasta då vi inte har möjlighet att stämma in i den gemensamma sången i välfyllda kyrkor så som vi är vana att göra. Att möta sångverser mer som teologiska texter än församlingssång kan leda till nya upptäckter:

Sv Psalm 103: v 4.

Ej kommer han med härar och ej med ståt och prakt;

dock ondskan han förfärrar i all dess stolta makt.

Med Andens svärd han strider och segrar, när han lider.

Välsignad vare han som kom i Herrens namn.

Tänk att man kan rymma så mycket teologi på några få rader! Här sammanförs första söndagen i advents läsningar i ett koncentrat.

Han som kom i Herrens namn är verkligen den Messias, den befriare man väntat. Fredsfursten, som skulle befria Israel och förintä alla stridsvagnar i Efraim. Men han gör det inte via den beridna högvakten. Han gör det inte iklädd soldatens rustning. Hans enda vapen är Andens svärd.

De hosiannarop som ljud mellan väggarna på Jerusalems gränder när Jesus red in på en åsna var ett rop om befrielse undan den romerska ockupationsmakten. Kejsarens dagar visade sig – ofattbart nog, sett till inflytandet och utbredning – vara räknade. Det har gällt varje totalitär regim genom historien. De har kommit och de har gått.

På tröskeln till advent blir det tydligt att kyrkoårets slut och början överlappar varandra. Hosiannaropen klingar i ett ”redan nu men ännu inte” i väntan på Gudsrikets fullbordan. Vi hälsar Kristus Konungen som skall bli allt i alla vid tidens slut, samtidigt som vi tar emot och lovsjunger inkarnationens mysterium i barnet i Betlehem. Gud nöjde sig inte med att befinna sig på avstånd till den mänsklighet han skapat och älskar utan föddes som människa in i världen med dess begränsningar.

Fredsfursten vinner seger genom nedstigandet i det sköra. Från krubban till korset visar Gud i sin kärlek vad det är att segra i och genom lidandet. Den värnlösa och utgivande makten besegrar den stolta och självtillräckliga.

Sv Psalm 108 v 1, 2, 5

Gå, Sion, din konung att möta,

Jerusalem, gläds åt din Gud.

Strö palmer på väg för Messias,

bered dig som väntande brud.

Han kommer från eviga fröjder,

han lämnar sin tron av kristall,

sin ära i ljusets palatser

och lägges på strå i ett stall

*Han kommer till sörjande hjärtan,
och livet får annan gestalt.
Han kommer i makt att regera,
tills Gud uti alla blir allt.*

*Var glad, var glad,
var glad i din Herre och Gud.
Var glad, var glad
och hylla din konung och Gud.*

Att försöka gestalta Guds rike ger inga garantier om ett enklare liv, däremot om ett rikare liv ett liv där inte bara prövningar utan också festen och glädjen har sin självklara plats. Att vara glad och hylla Jesus som Konung och Gud är inte en fråga om ett glittrigt julmys i kommersens anda. Nej, en fest i Guds rike blir inte fullbordad om inte de som hungrar ryms runt det dukade bordet.

Så här säger Jesus i liknelsen om festen i Lukas 14: ”Gå genast ut på gator och gränder i staden och hämta hit alla fattiga och krymplingar och blinda och lytta.” Och tjänaren sade: ’Herre, jag har gjort som du befallde, men ännu finns det plats.’ Då sade mannen till sin tjänare: ’Gå ut på vägarna och stigarna och se till att folk kommer hit, så att mitt hus blir fullt.’”

Just i år är vi begränsade att omsätta liknelsen om festen i dess mest bokstavliga mening men det finns många andra sätt att bidra till att den utsattes behov blir täckta.

Festen blir också rikare om vi kommer till den förberedda och förväntansfulla. Under adventsfastan gör vi oss beredda för Jesus ankomst i våra liv. Att göra vägen rak och undanröja sådant som tenderar att hamna mellan oss och andra människor, mellan oss och Gud. Om du har praktiska svårigheter att gå i bikt nu under pandemin är du varmt välkommen att höra av dig till mig så kan vi, under dessa speciella omständigheter, mötas i ett biktsamtal över telefon eller Zoom.

Evig åminnelse, broder Henrik Roelvink

Be ständigt.
Ha regelbundet en kritisk reflektion med dig själv.
Samtala med visa människor.
Sök alltid kärnan.
Var barmhärtig mot dig själv.

De här råden fann jag i min anteckningsbok från november 1999. Det var det året jag hade förmånen att leva tillsammans med fyra andra bröder på Nya Slottet och gestalta något som liknade ett traditionellt monastiskt liv under ett år.

Anteckningen är hämtad ur en vägledning med broder Henrik Roelvink som mötte oss varannan vecka. Vi alternerade mellan att han kom ut till Bjärka-Säby eller att vi åkte till ordenshuset där den franciskanska komuniteten hade sitt boende i anslutning till katolska kyrkan i Linköping. Som den ekumeniska pionjär han var delade han generöst med sig av sin tid och engagemang när komuniteten fortfarande var i sin linda. Med värme korrigerade och uppmuntrade han oss, och inte minst blev han för många med frikyrklig och luthersk bakgrund ett tecken på en vänskapens ekumenik i ett första möte med katolsk tro och franciskansk spiritualitet.

Det var med sorg vi tog emot beskedet om broder Henriks uppbrott från jordelivet. I tacksamhet över ett rikt liv i kyrkans tjänst och i hopp om att det eviga ljuset lyser för broder Henrik.

Här följer Peter Halldorfs minnesord som också publicerats på hemsidan i anslutning till dödsdagen:

Med sorg mottog vi den gångna helgen budet att en nära vän till vår komunitet, franciskanbrodern och prästen Henrik Roelvink, avled fredagen den 14 november i Holland i sviterna av covid-19. Han blev 83 år.

Henrik Roelvink var en ekumenisk frontgestalt inom den katolska kyrkan i Sverige i mer än trettio år, och under några viktiga år från 1996 till en bit in på 2000-talet – i Ekumeniska Kommunitetens gryning – besökte han ofta Bjärka-Säby. En varm vänskap växte fram när broder Henrik bejakade vår förfrågan att regelbundet möta bröderna i fraterniteten för samtal och vägledning. Det innebar en unik inblick i ordenslivet och i synnerhet den franciskanska spiritualiteten för dem som levde på Nya Slottet under de åren.

Henrik Roelvink kom till Sverige från sitt hemland, Nederländerna, redan 1966, han var då 29 år och prästvigd sedan några år tillbaka. Under de första åren bodde han i Uppsala och knöt snart kontakter även med andra kristna. Det rådde ännu ekumenisk vinter i förhållande till katolska kyrkan i Sverige, och broder Henrik kom med sitt ekumeniska sinnelag och sin fördomsfria öppenhet att spela en viktig roll som brobyggare mellan kyrkorna. År 1971 flyttade han till Linköping där han blev kyrkoherde i den lilla men växande katolska

församlingen, och grundade samtidigt tillsammans med ett par bröder en franciskansk komunitet. Henrik Roelvink engagerade sig bl a i ett omfattande forskningsarbete om franciskanernas historia i Norden, han skrev och översatte böcker om Franciskus och Klara av Assisi, och blev en av de viktigaste förmedlarna av franciskansk spiritualitet i Sverige. Med tiden kom han dock att ägna alltmer av sin tid åt ekumeniken, och arbetade i många år som ekumenisk samordnare i det katolska stiftet.

Då komunitetslivet tog sin början i Bjärka-Säby hösten 1996 fick de bröder som under de första åren levde på Nya Slottet möjlighet att regelbundet möta broder Henrik för vägledning och samtal. När han i sin memoarbok, *Låt mig avlägga räkenskap – mitt liv som franciskan och präst* (Veritas 2012), berättar om dessa möten är det mer än en anekdot. Vi får en påminnelse om att mycket har hänt sedan dess. Han skriver:

I början var det mycket spännande eftersom det fanns en stark opposition inom pingstförsamlingen mot komunitetsprojektet ... Våra första möten skedde därför mer eller mindre i hemlighet. Vi samlades varannan gång hos mig i Linköping, och varannan gång hos dem i Bjärka-Säby. När de i början kom in till staden, parkerade de sin bil på ett annat ställe, så att deras församlingsmedlemmar inte skulle misstänka något. (Den katolska kyrkan och pingstkyrkan låt bara femtio meter från varandra.) Jag undvek att bära ordensdräkt eller ens prästkläder och sa ingenting utåt. Senare blev relationerna mer avspända.

Efter att ha fyllt 75 år återvände Henrik Roelvink till Holland 2013, där han fortsatte att vara intensivt verksam inom franciskanorden och i sin tjänst som präst. Jag mötte honom sista gången under ett besök i Nederländerna för två år sedan, då vi var tillsammans under ett seminarium.

Broder Henriks generositet och enkelhet, hans stora hjärta och människokärlek, gav honom vänner i många sammanhang och gjorde honom till en uppskattad själasörjare. Han var djupt rotad i sin tro på samma gång som han drevs av en nyfikenhet att ständigt lära av dem han mötte. Med sina kunskaper och sitt ekumeniska patos var han en stor gåva till svensk kristenhet.

”Ett mycket märkvärdigt liv”, för att använda författaren Torgny Lindgrens ord – han var en av dem som hade Henrik Roelvink som biktfar – är nu avslutat. I tacksamhet över en rik livsgärning och en sann vän lyser vi frid över broder Henrik Roelvinks ljusa minne.

John Willas Krogevoll som tillsammans med Peter ledde komuniteten under de första åren minns broder Henrik med värme:

Henrik betydde mycket för oss på Bjärka de första åren, då han delade med sig av sina erfarenheter av komunitetsliv. Förutom franciskansk spiritualitet delade han frikostligt med sig av hur det är att leva tillsammans med människor man inte själv har valt, vilka möjligheter, utmaningar och bekymmer det kunde innebära. Hans regelbundna besök och vägledningar var av stor vikt.

För mig personligen var han mitt första möte på nära håll med en munk och katolska kyrkan, något som i grunden förändrade min syn på monastiskt liv och den betydelse just det kan ha för kyrkans inre liv och mognad. Han öppnade vyerna och gav mig nya perspektiv. Henriks andliga vägledning var noggrann och pedagogisk och allvarlig. Samtidigt hade han kontakt med alla sina åldrar och visade sin pojkaktiga sida ibland. Han skojade och vi hade mycket roligt.

Frid över hans minne!

Willas

En hälsning från Bjärka-Säby

Folk kom till kyrkan med skydd för munnen, om de alls kom. De satt så långt ifrån varandra som möjligt. Det ryktades att tyskarna hade orsakat sjukan med något slags hemligt vapen, och jag tror att folk ville tro på det, för det besparade dem en massa tankar på vad för mening den annars kunde tänkas ha.

Raderna är hämtat ur Marilynne Robinsons roman *Gilead* och återger ett tänkt skeende när spanska sjukan drog fram över världen, så också över prästen John Ames lilla församling i den amerikanska mellanvästern. Jag har svårt att sätta fingret på varför jag upplever återvändandet till Gilead så trösterikt just nu men jag tror att det har med identifikation att göra. Det som vi just nu upplever som så helt unikt och oprövat har faktiskt ägt rum tidigare, om än i en annan tid med andra förutsättningar. Det betyder att det också kommer att finnas en tid på andra sidan pandemin. På Nya Slottet trodde vi en bra bit in i hösten att vi skulle få vara med om en adventstid med retreatar och gudstjänster som påminde om något vi kommit att värdera och hålla högt om än vi närmast tagit det för givet. Nu behöver vi istället iakttä största försiktighet i omsorg om varandra och hela samhället.

Genom husfolket och oss som bor i närheten av slottet upprätthålls såväl tideböerna som firandet av mässor med upp till åtta deltagare.

Vi bär komuniteten i våra böner och tänker, i all enkelhet, att vi firar å mångas vägnar i väntan på den mer fullödiga synliga gudstjänstgemenskapen.

Vandring mot ljuset

LÖRDAG 5 DECEMBER | DIGITAL RETREATDAG I ADVENTSTID

8.00 Laudes

10.30 Vägledning I Peter Halldorf

12.00 Middagsbön

16.00 Vägledning II Liselotte J Andersson

18.00 Vesper

20.30 Completorium

Till följd av den ökade smittspridningen under den pågående pandemin är vi tyvärr förhindrade att tills vidare fullfölja Ekumeniska Komunitetens retreatar på Nya Slottet Bjärka-Säby. Ingen av oss vet när vi har möjlighet att mötas till retreatar på andra sidan de striktare restriktionerna, men vi planerar ”som om” vi kan genomföra retreatar på andra sidan nyåret. Du finner programmet för våren och en bit in i hösten 2021 på sidan:

pilgrim.ekumeniskakommuniteten.se/aktuella-retreater

Vi önskar på detta enkla vis stödja varandra i en annorlunda tid och erbjuder Ekumeniska Komunitetens medlemmar, noviser, vänner och de som var anmälda till någon av de inställda retreaterna, möjligheten att på hemmaplan gå in i en dag av retreat och följa dagens rytm av tideböner och vägledningar via det digitala verktyget Zoom.

Ingen anmälan krävs. Länken till retreatdagen skickas ut med mailutskicket för månadsbrevet. Har du ytterligare frågor är du välkommen att höra av dig till: info@ekibs.se

Lektionarium på nätet

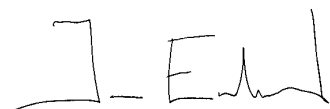
Att följa Ekumeniska Komunitetens bibelläsningssplan, det vi kallar *Lektionarium*, är en god hjälp för en balanserad kost när det gäller bibelläsningen. Vi läser igenom Gamla testamentet under en treårscykel och Nya testamentet årligen. Vårt lektionarium följer i allt väsentligt Monastero di Bose i Italien. På ekibs.se kan man ta del av hela uppställningen av bibelläsning månad för månad, eller läsa direkt på nätet med hjälp av bibelverktyget.se. Där kommer vi inom kort

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

mötas av en uppdaterad version. Vi vill passa på att tacka Leif Ydreborn som gör en gedigen insats genom programmeringen av lektionarium på nätet.

Ett varmt och innerligt tack Leif!

Guds frid

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L. E. Ydreborn'.